

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ПРОГНОЗА

есен 2018

Министерство на финансите на Република България

Есенната макроикономическа прогноза на Министерството на финансите отчита актуални към момента на нейното изготвяне допускания за международната среда по отношение на външното търсене и цените. В сравнение с пролетната прогноза, понижението в растежа на европейската икономика ще е по-осезаемо през текущата година, отразявайки както известно адаптиране към дългосрочния темп на растеж, така и някои временни негативни ефекти при отделни страни. Въпреки очакваното по-бавно нарастване на БВП на ЕС в средносрочен хоризонт, факторите, подкрепящи устойчивото развитие, се запазват.

През първата половина на 2018 г. БВП нарасна с 3.4% в реално изражение, при очакван годишен ръст от 3.9% заложен в пролетната прогноза. Въпреки благоприятното развитие при потреблението и инвестициите, низходящата динамика при износа доведе до по-нисък растеж на БВП и до ревизиране на очакванията за представянето на българската икономика през 2018 г. Реалният растеж на БВП се очаква да достигне 3.6% през 2018 г., подкрепен от вътрешното търсене. Растежът на БВП ще се повиши до 3.7% през 2019 г. поради по-силните публични инвестиции и публично потребление. Частното потребление ще запази своя сравнително висок темп на растеж. Износът ще се повиши до 2.8% след очертаващото се по-слабо представяне през 2018 г. породено от влошената икономическа активност в Турция, която е сред основните търговски партньори на България, наред с някои временни ограничаващи фактори в търговията с други държави извън ЕС.

За цялата 2018 г. растежът на заетостта се очаква да възлезе на 0.6%, подкрепен от увеличеното търсене на труд в услугите и индустрията. Нивото на безработица ще се понижи до 5.4% и за първи път ще бъде по-ниско от историческия си минимум през 2008 г. Високите нива на търсене на труд се очаква да продължат да бъдат съпроводени с ограничения от страна на предлагането. Това обусловя и очакваното забавяне в динамиката на заетостта в средносрочен хоризонт. Компенсацията на един нает ще се повиши до 8.4% през 2019 г. Заедно със заложените увеличения на заплатите в сектор образование, както и нарастването на минималната работна заплата, положителен принос се очаква и по линия на планираните допълнителни разходи за труд в бюджетната сфера.

През 2018 г. инфлацията по ХИПЦ ще бъде по-висока от очакванията в пролетната макроикономическа прогноза. Ускорението се дължи на международните цени на енергийните стоки и суровините. През целия прогнозен период международните цени на петрола се очаква да имат по-високи цени в сравнение с очакванията от предходната прогноза.

Основните рискове пред реализиране на прогнозата са свързани с развитието на външната среда, включително динамиката на международните цени. ●

1. Външна среда

Очакванията за растежа на световната икономика през 2018 и 2019 г. остават непроменени спрямо пролетната прогноза, но се понижават в средносрочен хоризонт. По-слабият от очакваното икономически растеж в ЕС през първата половина на 2018 г. даде основание за понижение на прогнозата за показателя през 2018 г. През следващите години се запазва допускането за забавяне на БВП на ЕС, като темповете на повишение са допълнително ограничени спрямо пролетната публикация.

През 2018 г. се очаква растежът на световната икономика да продължи плавно да нараства до 3.9%, подкрепен от повишената икономическа активност както в развитите, така и в развиващите се страни. Същевременно се отчита нарастващото различие в темповете между отделните страни и региони, и засилване на рисковете пред растежа по линия на увеличаване на търговски ограничения, волатилност на финансовите пазари и по-бързо от очакваното покачване на лихвените проценти. Темпът на развитие на световната икономика ще се запази без изменение през 2019 г., след което постепенно ще се понижава, ограничаван от умереното нарастване на БВП в развитите икономики.

Растежът на европейската икономика ще започне да се забавя още през текущата година, отразявайки както известно адаптиране към дългосрочния темп на растеж, така и някои временни негативни ефекти при отделни страни. Въпреки очакваното забавяне в растежа в средносрочен хоризонт, факторите, подкрепящи устойчивото развитие, се запазват. Очаква се нарастване на частното потребление, умерено покачване на заплатите, инфлацията и търговията.

Прогнозата за курса BGN/USD се основава на наличието на фиксиран курс на лева към единната европейска валута и техническо допускане за разменния курс на еврото към щатския долар. Последното се състои в изчисляване на средния курс EUR/USD с дневни данни за последните десет работни дни към датата на изготвяне на допусканията и фиксирането му за дните до края на прогнозния хоризонт. В настоящата прогноза последните актуални дневни данни са към 13.09.2018 г.

Допусканията за ценовата динамика на основните групи суровини се основават на очакванията на МВФ и СБ, актуални към момента на изготвяне на прогнозата. Въз основа на тази информация, през 2018 г. средната цена на суровия петрол тип „Брент“ се

Външни допускания. Промени спрямо предходната прогноза.

Международна среда	ЕСЕННА ПРОГНОЗА 2018				ПРОЛЕТНА ПРОГНОЗА 2018				РАЗЛИКА СПРЯМО ПРЕДХОДНАТА ПРОГНОЗА			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Световна икономика [реален растеж, %]	3.9	3.9	3.7	3.7	3.9	3.9	3.8	3.7	0.0	0.0	0.0	0.0
Европейска икономика - ЕС 28 [%]	2.1	2.0	1.8	1.7	2.3	2.1	1.9	1.8	-0.2	-0.1	-0.1	0.0
Валутен курс [щ.д./евро]	1.19	1.16	1.16	1.16	1.23	1.23	1.23	1.23	-0.05	-0.07	-0.07	-0.07
Цена на петрол "Брент" [щ.д./барел]	71.5	70.8	67.7	65.0	64.0	59.8	57.0	55.5	7.5	11.1	10.7	9.5
Цена на неенергийни суровини [в щ.д., %]	2.6	-0.1	0.0	0.3	5.5	1.1	-0.6	-0.3	-2.9	-1.3	0.6	0.6

Източник: МФ, ЕК, МВФ, СБ

очаква да се повиши с 31.4% до 71.5 щ.д./барел, при очакван ръст от 17.6% в пролетната прогноза. Тези очаквания са свързани с добрите перспективи за растеж на глобалната икономика, както и с решението от срещата на страните от ОПЕК през юни за по-стриктно спазване на договореното ограничаване на производството, които повишиха цената на суровината през второто тримесечие на годината. През август и септември стойността на суровия петрол отново започна да се повишава поради очакваното свиване на предлагането след влизането в сила през ноември на новите санкции на САЩ срещу петролния износ на Иран. Същевременно, провежданите от САЩ т.нар. „търговски войни“ доведоха до засилване на несигурността в световен мащаб и респективно до леки понижения на прогнозите на международните институции за растежа както на развитите, така и на разви-

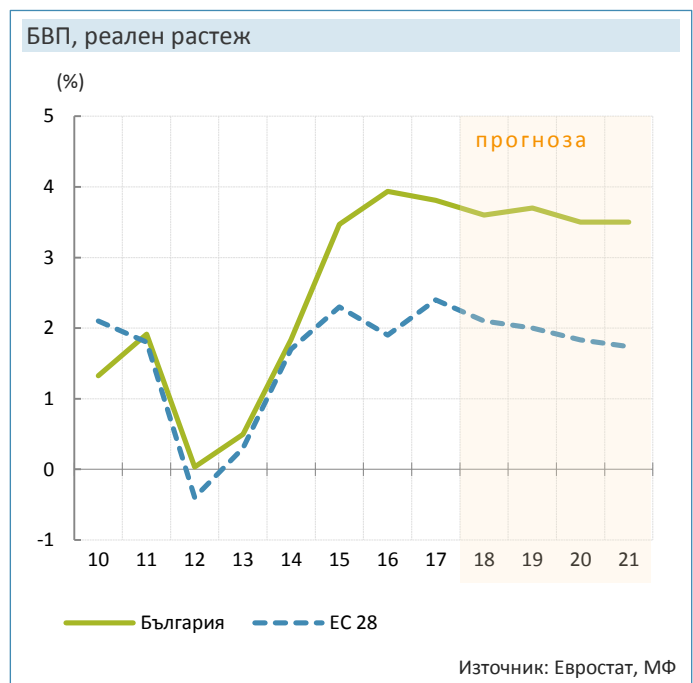
ващите се икономики през 2019 г. Съответно, ОПЕК понижиха своите прогнози за търсенето на суров нефт през следващата година. В съответствие с тези очаквания, суровият нефт ще преустанови поскъпването си до края на 2018 г. и цената му ще се понижи през 2019 г. с 0.9%. Тази тенденция ще се засили през следващите години и в края на прогнозния период петролът ще поевтинее до 65 щ.д./барел. Неенергийните суровини ще поскъпнат средно с 2.6% през 2018 г., металите с 5.3%, а храните – с 2.3%. През 2019 г., неенергийните суровини се очаква да поевтинееят минимално с 0.1% поради очакваното понижение на цените на металите и земеделските суровини. През 2020 не се очаква промяна, а през 2021 г. ще отчетат слабо поскъпване от 0.3%, когато се очаква цените на металите да започнат да се възстановяват. ●

2. Брутен вътрешен продукт

На 3 октомври 2018 г. Националният статистически институт публикува ревизирани данни за БВП за периода 2013–2017 г. Според тях номиналната стойност на БВП за 2017 г. е повишена с 2.4 млрд.лв., което съответства на реален икономически растеж от 3.8%, при 3.6% с предварителните годишни данни, публикувани на 7 март 2018 г. По-голямото повишение на БВП през 2017 г. отразява по-доброто представяне на износа, докато растежите на потреблението и инвестициите са леко занижени. Направените ревизии оказаха влияние и върху динамиката на БВП през 2018 г. и бяха използвани при изготвянето на есенната макроикономическа прогноза за периода 2018–2021 г.

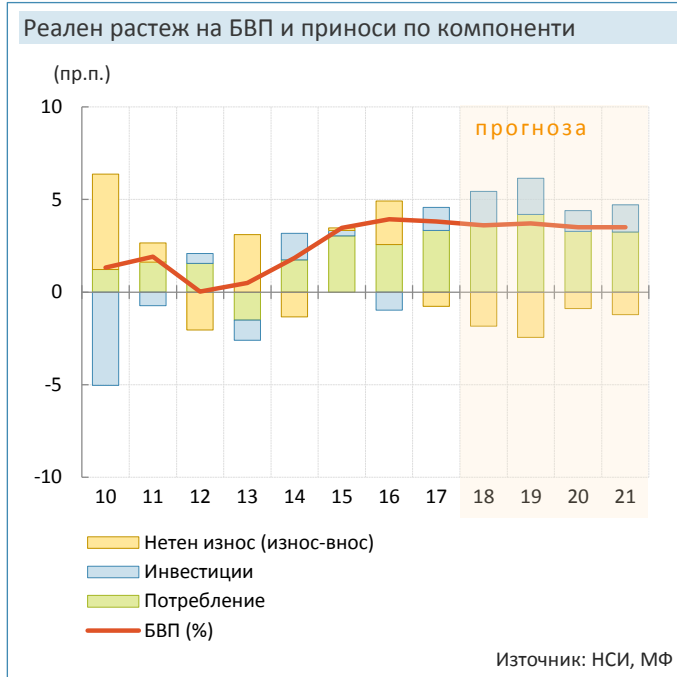
През първата половина на 2018 г. БВП нарасна с 3.4% в реално изражение при очакван годишен ръст от 3.9% в пролетната прогноза. Въпреки благоприятното развитие при потреблението и инвестициите, низходящата динамика при износа доведе до по-нисък растеж на БВП и до ревизиране на очакванията за представянето на българската икономика през 2018 г.

Реалният растеж на БВП се очаква да достигне 3.6% през 2018 г., подкрепен от вътрешното търсене. Крайното потребление ще се повиши с 4.8%, а растежът на инвестициите в основен капитал ще достигне

8.9%. Частното потребление отчете силно представяне през първата половина на годината, подкрепено от повишаването на заплатите и на кредитите към домакинствата, а правителствените разходи за заплати и издръжка се отразиха в повишение на публичното потребление. Очаква се частното потребление да продължи да бъде водещо за растежа на БВП до края на годината, но повишението му ще започне да се забавя през второто полугодие. Нарастването на инвестициите в основен капитал ще бъде подкрепено от възходящата динамика както при публичните, така и при частните инвестиции. Нетният износ имаше отрицателен принос за растежа на БВП през първото полугодие на годината поради слабото представяне на износа и натиска върху вноса от страна на потреблението и инвестициите. Очаква се през втората половина на годината, приносът на нетния износ да продължи да бъде отрицателен, но да се понижи в сравнение с първите шест месеца на 2018 г., в резултат на по-благоприятна динамика при износа и по-ограничено нарастване на вътрешното търсене.

Растежът на БВП ще се повиши до 3.7% през 2019 г. поради по-силните публични инвестиции и публично потребление. Очаква се ръстът на общите инвестиции в основен капитал да достигне 9.5%. Частното потребление ще запази своя сравнително висок темп на растеж, но в сравнение с предходната година, темпът леко ще се забави поради по-ограничено нарастване на заетостта. Износът ще се повиши до 2.8%. Ускорението на крайното търсене спрямо 2018 г. ще предизвика и ускорение на вноса на стоки и услуги, и ще увеличи отрицателния принос на нетния износ към реалния растеж на БВП до 2.4 пр.п.

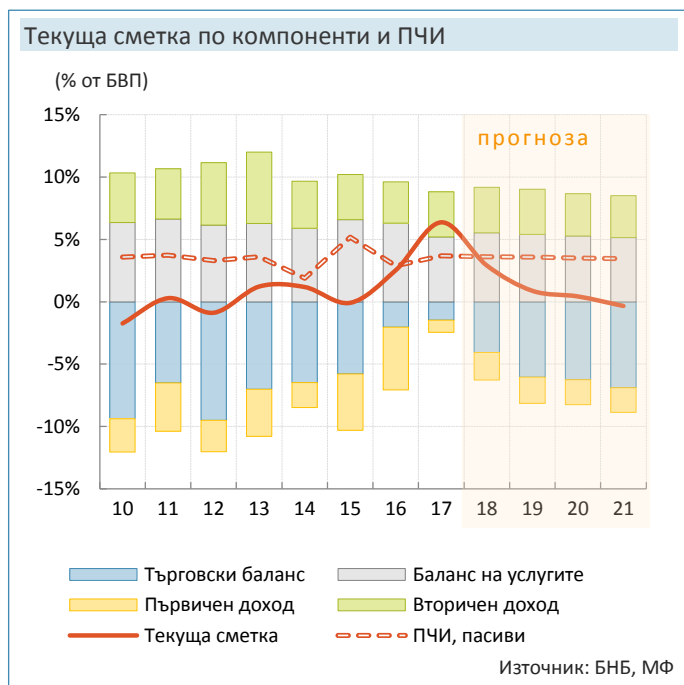

Икономическият растеж се очаква да достигне 3.5% в периода 2020–2021 г. Вътрешното търсене ще остане водещо за растежа на БВП по линия както на потреблението, така и на инвестициите. Докато по-ниските правителствени разходи за потребление и инвестиции ще доведат до по-слабо повишение на вътрешното търсене през 2020 г., растежът на публичните разходи ще се ускори в края на прогнозния период и ще се отрази в по-висок растеж на инвестициите и съответно на вътрешното търсене. Растежът на частното потребление ще бъде ограничен през следващите години в съответствие с развитието при пазара на труда, които са свързани с почти изчерпване на възможностите за нарастване на заетостта. Очаква се негативният ефект върху БВП по линия на нетния износ да се забави до около 1.1 пр.п. средно за периода 2020–2021 г. ●

3. Платежен баланс

В прогнозата за външния сектор на страната са отразени ревизираните данни за Платежния баланс, очертаната от краткосрочната статистика динамика за текущата година и актуалните очаквания за международните цени и външното търсене. Основните разлики спрямо пролетната прогноза засягат очакванията за динамиката на търговията и най-вече на износа, като променените бази и допълнителната налична информация се отразяват на темповете на изменение в целия прогнозен период.

Рязкото покачване на цените на горивата (и най-вече на суровия нефт) на международните пазари в периода януари-юли, съчетано с умереното нарастване на цените на металите, се отрази в отрицателни условия на търговия. Актуалните очаквания на международните икономически институции за ценовата динамика до края на 2018 г. предполагат леко забавяне на дефлаторите на износа и вноса през второто шестмесечие, при запазване на отрицателни условия на търговия.

По отношение на реалните растежи, влошената икономическа активност в Турция, която е сред основните търговски партньори на България, наред с някои временни ограничаващи фактори в търговията с други трети страни, се отрази в общ спад на износа на стоки за полугодieto на 2018 г. Очакванията за икономическата активност в основните търговски партньори и допусканията за динамиката по стокови групи предполагат нарастване на износа на стоки до края на годината. Повлиян от отчетения спад в търговията с трети страни, годишният растеж на износа на стоки ще остане значително по-слаб от очакванията в пролетната прогноза. Забавянето на износа и търсенето на стоки за експортно-ориентирани отрасли ще има ограничаващ ефект върху вноса и темпът му на нарастване ще е по-нисък спрямо пролетната прогноза.

При услугите ще се запази положителната динамика, породена от износа на туристически услуги, но стоките ще бъдат водещи за общото изменение на търговията.

Номинално нарастване на вноса на стоки и услуги ще достигне 7.3%, при 3.7% на износа. И двата темпа на растеж са по-ниски спрямо пролетната прогноза, но се запазва очакването за изпреварващо нарастване на вноса. Влошаването на баланса при търговията със стоки и услуги ще е предопределящо за очаквания по-нисък излишък по текущата сметка през 2018 г. спрямо 2017 г.

Съотношението на дефицита на статия първичен доход към БВП също ще се влоши спрямо 2017 г., отразявайки процесите на изплащане на доход към нерезиденти, а излишъкът по вторичен доход ще остане непроменен като съотношение спрямо БВП, но ще нарасне в стойностно изражение във връзка с активизиране на проектите и плащанията по оперативни програми. Излишъкът по текущата сметка ще се понижи до 2.9% от БВП в края на 2018 г.

През 2019 г. се очаква леко ускорение на растежите във външната търговия. Ограничаването на отрицателното влияние от търговията с трети страни ще се отрази в нарастване на общия реален растеж на износа на стоки и услуги. Ускорението на вътрешното търсене и износа ще предизвика и по-силно нарастване на вноса. В съответствие с предходната прогноза се очакват положителни условия на търговия, но динамиката в количествата ще е предопределяща за общите растежи и номиналният ръст на вноса (8.7%) ще продължи да изпреварва този на износа (5.2%). При търговския баланс ще се наблюдава по-съществено нарастване на дефицита до 6.1% от БВП, в резултат на което общият баланс на стоки и услуги също ще премине в дефицит от 0.7% от БВП. Измене-

4. Пазар на труда и доходи

През първата половина на 2018 г. динамиката на заетите остана близка до очакванията в пролетната прогноза, но работната сила се понижи. Така се реализира рискът от намаление на икономически активното население още през 2018 г., при очакване в предходната прогноза за постепенно преустановяване на нарастването на работната сила, след значителното ѝ повишение през 2017 г. Това се отрази в по-ниски коефициенти на икономическа активност на населението и на безработица за целия прогнозен хоризонт в сравнение с очакванията от пролетта.

В началото на 2018 г. темпът на нарастване на заетите се забави до 0.7%¹, ограничаван от негативната динамика в селското стопанство, докато търсенето на труд в индустрията и услугите се ускори. Този профил на развитие на заетостта се очаква да се запази и през втората половина на годината. Селското стопанство ще продължи да има отрицателно влияние върху общата динамика на заетостта, в условията на понижение на добавената стойност от началото на 2018 г. и като се има предвид двуцифрения ръст на заетите през втората половина на 2017 г. Същевре-

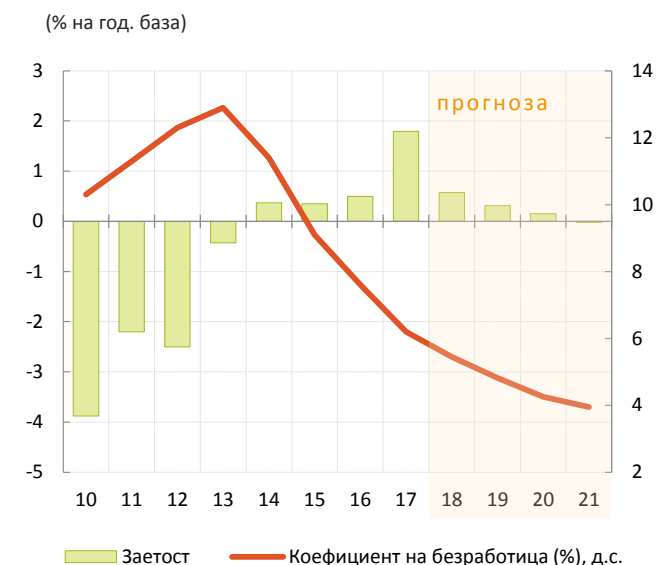
нието в салдата на доходните статии ще бъде минимално и се очаква понижаване на излишъка по текущата сметка до 0.9% от БВП.

В периода 2020–2021 г. ще се запази тенденцията на изпреварващо нарастване на вноса спрямо износа и това ще бъде основен фактор за допълнително свиване на излишъка по текущата сметка и формирането на дефицит от 0.3% от БВП през 2021 г.

Притокът на ПЧИ ще продължи постепенно да нараства, като темпът му ще остане близък до номиналният ръст на БВП. В резултат, входящите ПЧИ ще възлизат на около 3.5-3.6 % от БВП средногодишно за целия прогнозен период. •

менно, в съответствие с положителното развитие на вътрешното търсене, приносът на заетите в услугите ще остане близък до този от първата половина на 2018 г. Очакваното слабо забавяне в растежа на заетостта в промишлеността ще бъде компенсирано от запазването на високия темп на нарастване в строителството, тъй като заетите в строителството започна-

Динамика на заетостта и ниво на безработица

Източник: НСИ, МФ

¹ Съгласно дефиницията по ЕСС 2010.

ха да се повишават едва в края на 2017 г. Така за цялата 2018 г. растежът на заетостта се очаква да възлезе на 0.6%, подкрепен от увеличеното търсене на труд в услугите и индустрията. Нивото на безработица ще се понижи до 5.4%² и за първи път ще бъде по-ниско от историческия си минимум през 2008 г., а повишението на коефициента на икономическа активност на населението ще отслабне спрямо 2017 г., поради негативната динамика на работната сила.

Високите нива на търсене на труд се очаква да продължат да бъдат съпроводени с ограничения от страна на предлагането, като от 2017 г. насам недостигът на труд като пречка за развитието на дейността на фирмите трайно надхвърли нивата си от преди кризата във всички наблюдавани икономически сектори³. Тези развития обусловиха и очакваното забавяне в динамиката на заетостта в средносрочен хоризонт.

През 2019 г. растежът на заетите ще отслабне до 0.3%, като по-бавен темп на нарастване се очаква както в индустрията, така и в услугите. При селското стопанство е заложено продължаващо намаление на заетостта, поради високия дял на самонаетите в сектора и реструктурирането на земеделските стопанства от такива, в които преобладават самонаетите, към стопанства, които наемат работна сила. За все по-ограниченото предлагане на труд в икономиката влияние ще оказва както намалението на населението в трудоспособна възраст, така и бързото изчерпване на потенциалния свободен трудов ресурс от безработни и лица извън работната сила (най-вече обезкуражени). Коефициентът на безработица се очаква да се понижи до 4.8% за 2019 г., а нивото на участие в работната сила ще запази темпа си на повишение от предходната година, тъй като спадът на работната сила няма да надхвърли този на населението. Последното се очаква да се запази като тенденция до края на прогнозния хоризонт.

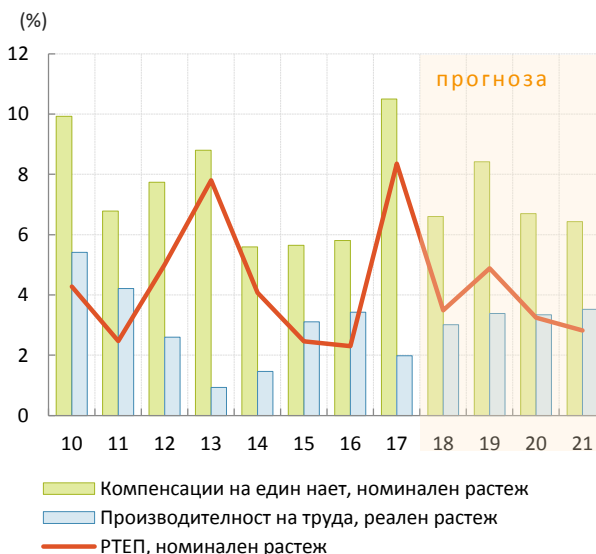
² Съгласно дефиницията на Наблюдението на работната сила.

³ По данни от бизнес анкетите сред работодателите.

В сравнение с пролетната прогноза, различия в динамиката на доходите от труд може да се очакват през 2018 и 2019 г., като в настоящата прогноза очакванията за тяхното развитие през 2018 г. са ревизирани низходящо, а тези за 2019 г. възходящо. С отчетената по-висока база от 2017 г. динамиката на компенсацията на един нает се забави през първото полугодие на 2018 г., като тази тенденция ще е в сила за цялата година. Номиналният темп на повишение на показателя ще достигне 6.6% през 2018 г. и ще остане по-нисък от отчетения през 2017 г. (10.5%). За разлика от предходната година, която се характеризираше с наемането преди всичко на висококвалифицирана работна сила, повишеното търсене на труд през годината беше по-ясно изразено при наетите лица със средна и ниска квалификация, което също оказва влияние за по-нисък среден растеж на доходите общо в икономиката.

В условията на ускорен растеж на производителността на труда и нарастване на цените в страната, компенсацията на един нает ще се повиши до 8.4% през 2019 г. Заедно със заложените увеличения на заплатите в сектор образование, както и нарастването на минималната работна заплата, положителен принос се очаква и по линия на планираните допълнителни

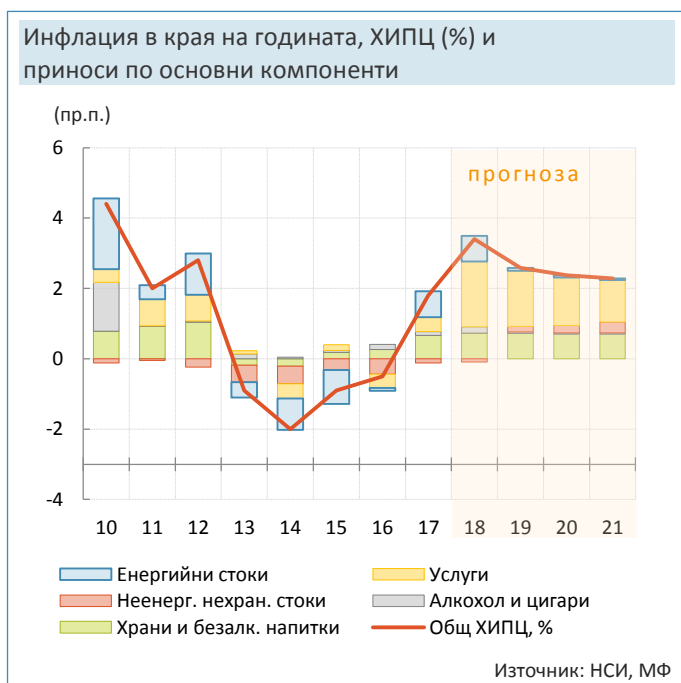
Динамика на доходите, производителността и разходите за труд на единица продукция (РТЕП)

разходи за труд в бюджетната сфера. Последното обуславя и предвиденото по-високо нарастване на компенсацията на един нает (с около 1.5 пр.п. спрямо март). След 2019 г. динамиката на компенсацията на един нает ще се забави и ще достигне до ниво от около 6.4% през 2021 г. Както и в предходната прогноза, с очакванията за по-бавно нарастване на наетите лица темпът на нарастването на доходите от труд ще се забави. Освен това, ефектът от повишението на социално-осигурителните вноски върху нарастването на компенсацията на един нает също се очаква да отслабва. По-нисък принос се планира и по линия на публичния сектор.

5. Инфлация

През 2018 г. инфлацията по ХИПЦ ще бъде по-висока от очакванията заложи в пролетната макроикономическа прогноза. Предвид текущата динамика и очакванията за международните цени на енергийните стоки и суровините, средногодишната инфлация през 2018 г. се очаква да бъде 2.7%, като ускорението се дължи на по-сериозното повишение на тези цени през втората половина на 2017 г. и първата половина на 2018 г. Общото равнище на потребителските цени

В рамките на прогнозния период оценките за реалния растеж на производителността на труда възлизат на 3.3% средногодишно и са близки до предвидените в пролетната прогноза. Очакванията за изпреварваща динамика на доходите от труд спрямо този на производителността също се запазват. Заложеното по-съществено нарастване на разходите за труд за единица продукция в периода до 2019 г. ще се компенсира от по-ниския им темп на нарастване в края на прогнозния период. По този начин, средногодишният растеж на разглеждания показател ще достигне 3.6% през 2018–2021 г. ●

в края на периода се очаква да се повиши с 3.4%, водено от по-високите цени на услугите, течните горива и храните. Поскъпването на услугите се очаква да ускори до 5.9% в края на годината, подкрепено едновременно от засилването на вътрешното търсене, ефекта от поскъпването на горивата върху цените на транспортните услуги и отражението на по-високите цени на храните върху стойността на услугите в ресторанти, хотели и други заведения за хранене. Прогнозираното нарастване на международните цени на петрола ще доведе до по-високи вътрешни цени на енергийните стоки, като транспортните горива се очаква да поскъпнат със 7.9% в края на 2018 г. Нехранителните стоки (без енергийните) ще продължат да отчитат поевтиняване, но с по-бавен темп. Приносът на базисната инфлация⁴ към общото нарастване на цените в края на периода се очаква да нарасне.

Средногодишното повишение на ХИПЦ през 2019 г. се прогнозира да бъде 3%, а инфлацията в края на годината ще се забави до 2.6%. Базисната инфлация ще има основен принос за нарастването на общия индекс поради очакванията за стабилно нарастване на вътрешното търсене, докато влиянието на между-

⁴ От общия ХИПЦ е изключено изменението в цените на енергийните стоки, храните, алкохола и цигарите.

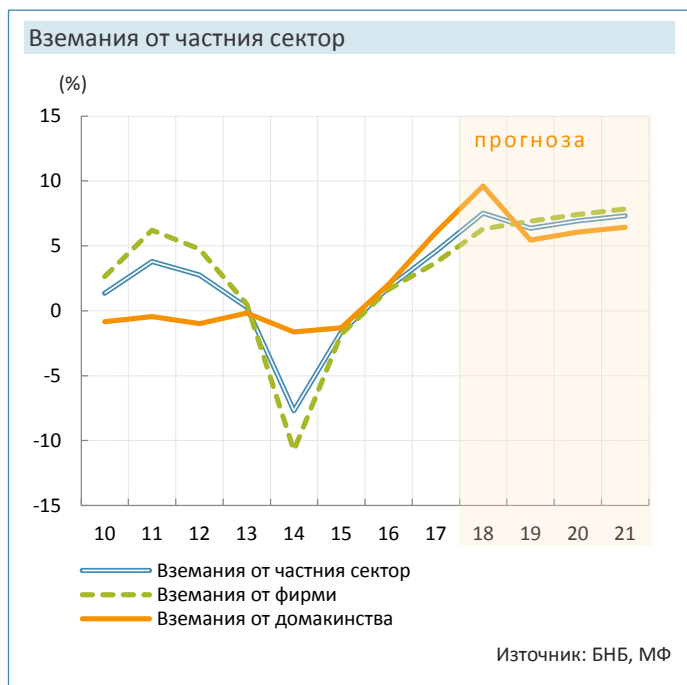
народните цени ще бъде минимално поради слабото им очаквано изменение през следващата година. Средногодишното нарастване на цените се очаква да се забави до 2.5% и 2.3%, съответно през 2020 и 2021 г., като приносът на базисната инфлация ще

продължи да бъде водещ. Потребителските цени на горивата се очаква да останат относително стабилни до края на прогнозния период, предвид очакваната динамика на международните цени на суровия петрол. ●

6. Паричен сектор

В периода 2018–2021 г., кредитирането за частния сектор ще продължи да нараства при очаквания за добра икономическа активност, относително висок растеж на потреблението на домакинствата и в условия на положителна динамика на пазара на труда. Очакванията са привлечените депозити в банковата система също да продължат да нарастват за целия прогнозен период. Темпът им на растеж ще отразява същевременно и развитието на пазара на труда, по-специално динамиката на заетостта и растежа на доходите.

Спрямо пролетната прогноза на МФ, очакванията за годишния растеж на кредита за частния сектор за 2018 г. са ревизирани във възходяща посока. Основание за това беше текущата му динамика и по-специално значителното ускорение при кредита за домакинства, движено от потребителските и жилищните кредити. Очакванията са в края на 2018 г. годишният растеж на вземанията от частния сектор да се ускори до 7.5%. Кредитът за нефинансовите предприятия се ускоряваше по-бавно през годината и достигна годишно нарастване от 4.2% към края на август, като в края на годината общо увеличението на вземанията от фирми ще достигне 6.3%, а това на вземанията от домакинства 9.6%. След 2018 г. растежът на кредита за фирми ще продължи постепенно да се ускорява и да има по-голям принос за общата динамика на кредита за частния сектор до края на прогнозния период. Кредитът за домакинствата през 2019 г. ще забави темпа си на годишно нарастване основно поради ефекти свързани с възстановяване на остатъчните суми от страна на правителството по кредити, отпуснати по Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради. В резултат, очакванията са в края на 2019 г. годишният растеж на вземанията от частния сектор да се забави до 6.4%. Допълнителен фактор в тази посока биха могли да бъдат потенциални действия на банките по подобряване на качеството на балансовите активи. През 2020 и 2021 г. растежът на вземанията от частния сектор ще се ускори съответно до 6.9% и 7.3%. ●

7. Рискове пред прогнозата

Основните рискове по линия на външната среда са свързани с нестабилната геополитическа обстановка и нарастващия брой протекционистични мерки, въвеждани от отделни държави. Нарушаването на общо признати икономически споразумения ограничава външната търговия и влияе негативно на инвестиционната активност, като в зависимост от степента на изостреност на противопоставянето може да доведе до сериозни последици за определени икономически сектори, региони и/или държави. Доколкото ЕС и основните ни търговски партньори са част от тези процеси, засилване на несигурността или активизиране на протекционистичните политики може съществено да повлияе както на износа на България, така и на възможността за осигуряване на необходимото количество и качество вносни суровини и материали – и двете биха се отразили отрицателно на икономическата активност в страната. Продължаващото обезценяване на новата турска лира доведе до отрицателен баланс на външната търговия с южната ни съседка. Липсата на ясни и предвидими очаквания за обменния курс на турската валута затруднява сключването на дългосрочни договори между икономическите агенти и ограничава конкурентоспособността на българския износ. Ново обезценяване на валутата или забавяне на икономическия растеж на Турция би имало отрицателен ефект върху износа на страната ни. Несигурността относно начина, по който ще протече излизането на Обединеното кралство от ЕС и в частност затруднените преговори по търговското споразумение, биха могли да ограничат още повече ръста на износа. Реализацията на тези рискове би увеличила отрицателния принос на нетния износ към ръста на икономиката и би довело до по-голямо нарастване на дефицита по текущата сметка.

Основните рискове за прогнозата за инфлацията са свързани основно с направените допускания за динамиката на международните цени. Те в определена степен се базират на очаквания за негативни ефекти върху търсенето в резултат от „търговските войни“ на САЩ върху световната икономика, които ще се изразят в понижено търсене и спад на цените на енергийните стоки. При евентуално разрешаване на търговските спорове и отпадане на свръх-митата този ефект няма да се реализира и цените на енергийните стоки и суровините ще възобновят възходящата си динамика на фона на добрите средносрочни перспективи за икономически растеж в световен план. Рискове от страна на предлагането в посока на по-високи цени съществуват по линия на санкциите на САЩ срещу износа на суров петрол от страна на Иран и несигурността дали намаленото предлагане ще бъде компенсирано от останалите производители.

Динамиката на инвестициите в прогнозата зависи до голяма степен от очакваното изпълнение на капиталовите разходи на правителството в 2019 г. По-слабо представяне на публичните инвестиции би имало забавящ ефект върху растежа за годината и техните положителни ефекти за икономическото развитие биха се изместили в следващите години от прогнозния период. ●

ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	ОТЧЕТНИ ДАННИ*		ПРОГНОЗА			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Международна среда						
Световна икономика [реален растеж, %]	3.2	3.8	3.9	3.9	3.7	3.7
Европейска икономика - ЕС 28 [%]	1.9	2.4	2.1	2.0	1.8	1.7
Валутен курс [щ.д./евро]	1.11	1.13	1.19	1.16	1.16	1.16
Цена на петрол "Брент" [щ.д./барел]	44.0	54.4	71.5	70.8	67.7	65.0
Цена на неенергийни суровини [в щ.д., %]	-2.6	4.4	2.6	-0.1	0.0	0.3
Брутен вътрешен продукт						
БВП [млн. лв.]	94 130	101 043	108 141	116 412	124 627	132 884
БВП [реален растеж, %]	3.9	3.8	3.6	3.7	3.5	3.5
Потребление	3.3	4.3	4.8	5.4	4.2	4.1
Брутообразуване на основен капитал	-6.6	3.2	8.9	9.5	5.1	6.7
Износ на стоки и услуги	8.1	5.8	2.3	2.8	2.8	2.7
Внос на стоки и услуги	4.5	7.5	5.3	6.7	4.1	4.6
Пазар на труда и цени						
Заетост [ЕСС 2010, %]	0.5	1.8	0.6	0.3	0.2	0.0
Коефициент на безработица [НРС, %]	7.6	6.2	5.4	4.8	4.3	4.0
Компенсации на един нает [%]	5.8	10.5	6.6	8.4	6.7	6.4
Дефлатор на БВП [%]	2.2	3.4	3.3	3.8	3.4	3.0
Средногодишна инфлация [ХИПЦ, %]	-1.3	1.2	2.7	3.0	2.5	2.3
Платежен баланс						
Текуща сметка [% от БВП]	2.5	6.4	2.9	0.9	0.4	-0.3
Търговски баланс [% от БВП]	-2.0	-1.5	-4.1	-6.1	-6.2	-6.9
Преки чуждестранни инвестиции [% от БВП]	2.9	3.7	3.6	3.6	3.5	3.5
Паричен сектор						
МЗ [%]	7.6	7.7	8.1	8.2	8.3	8.3
Вземания от фирми [%]	1.6	3.8	6.3	6.9	7.4	7.8
Вземания от домакинства [%]	2.0	6.1	9.6	5.4	6.1	6.4

* При изготвянето на прогнозата са използвани статистически данни, публикувани до 19.09.2018 г., с изключение на изрично посочените